

42 x 9 - 28

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 75 - No. 1 januari 1973

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

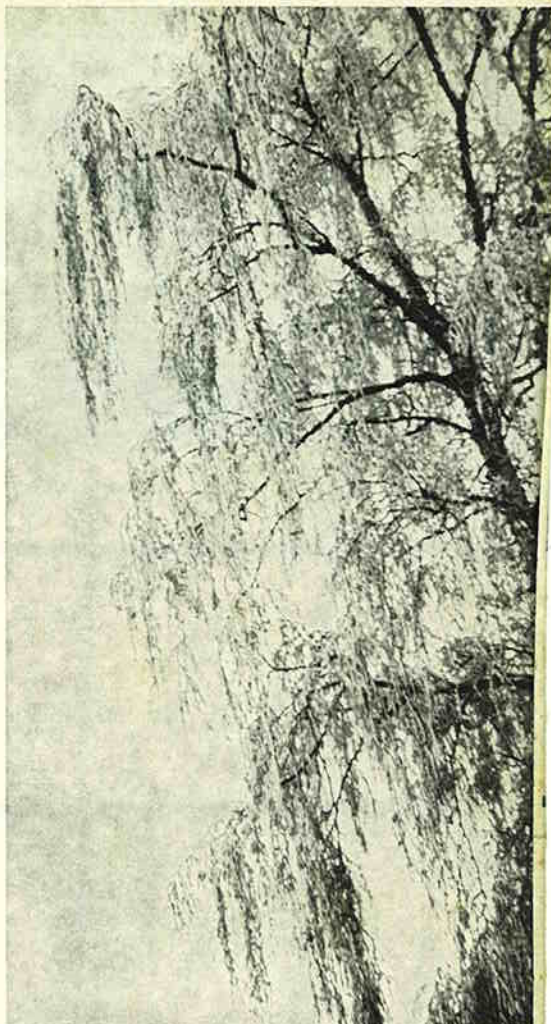
Wij
wensen
U
toe :

*Een Gelukkig en Voorspoedig 1973 voor U
en
allen die U dierbaar zijn
Een goed bijenjaar met weinig ergernis*

Vele ergernis kunt U zich besparen door :

1. Uw oude raat zo snel mogelijk in te leveren. (In verenigingsverband is dit het voordeligst).
2. Als dt niet mogelijk is zorg dan dat de wasmot er niet blij kan komen.
3. Bewaar uw oude raat vooral niet in plastic zakken.

Voor goede oude raat betalen wij graag een goede prijs.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland-Wageningen.
rekening nr. 53.90.42.900.

Giro 823276.
Telefoon 08370 - 12.863

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Een fraai voorbeeld van wat er in de klasse Experimentele vormgeving van de Nationale Honingtentoonstelling is te bereiken. Inzending van de Heer R. Gouda — Sprang-Kapelle, die door zijn eenvoud en uitvoering ieders bewondering afdwong. Velen spraken ook hun waardering uit voor het geduld en de handvaardigheid, nodig voor het uitbeitelen van het was-reliëf.

Ons klankbord

Boven alles wenst het Hoofdbestuur de lezers van ons blad een voorspoedig en gelukkig nieuwjaar. De redacteur en de leden van de Redactiecommissie sluiten zich hierbij van harte aan. Deze goede wensen zijn allereerst gericht op het persoonlijk welzijn van u en de uwen, maar strekken zich vanzelfsprekend ook uit tot het terrein waarop wij elkaar hebben gevonden.

Wij wensen u ook zeker een voorspoedig bijenjaar, waarbij wij hopen dat u, indachtig hetgeen werd geschreven in deze rubriek in het decembernummer, de belangen der vereniging, die ook uw belangen zijn, niet zult vergeten. Het afgelopen jaar heeft getoond wat een eensgezinde en eendrachtige samenwerking vermag, hoe verschillend onze maatschappelijke inzichten overigens ook mogen zijn. Dat mensen zoals wij, werkende op alle denkbare sporten van de maatschappelijke ladder, toch binnen het verband van onze vereniging zo'n hechte ge-

meenschap kunnen vormen stemt tot grote vreugde. dat het in dit en volgende jaren zo moge blijven!

Het is oorspronkelijk de bedoeling geweest de jubileumviering van onze vereniging te laten samenvallen met de opening van ons nieuwe gebouw en dan een rijk geïllustreerd jubileumnummer uit te geven. De oneffenheden, die in de aanvang door de Welstandscommissie op ons pad werden gelegd en eerst moesten worden geslecht, hebben de realisering van dit plan verijdeld.

Er zijn in elk leven, ook in dat van onze vereniging, perioden van tegenspoed, anders gezegd: Een mens kan nu eenmaal niet alles hebben.

Als regel is het zo dat de redactie poogt het decembernummer door de aard van de artikelen en wat meer illustratie een wat ander cachet te geven. Dit jaar rekende de redactie het zich tot

een dure plicht u zo snel mogelijk het verslag van de officiële opening te brengen, waardoor het, zoals men dat noemt, een leesnummer is geworden. Om de schaal weer in evenwicht te brengen vangen wij het nieuwe jaar aan met een rijk geïllustreerd nummer. Wij hopen dat u er genoeg aan zult beleven en dat u zich daarbij realiseert dat er nog al wat voor komt kijken om iedere maand opnieuw en dat al gedurende 75 jaar een leesbaar blad te brengen, temeer daar dit blad, gezien de rijke schakering van ons ledenbestand, voor „Elk wat wils” moet bevatten. Als u zich bewust is van de functie die ons blad moet vervullen, denk er dan ook eens aan dat wij u twee vragen hebben voorgelegd t.w.:

Wat kunnen we doen om de imkersdagen aantrekkelijker te maken? Op welke wijze kunnen wij tot een beter georganiseerde en grotere levering van zuivere inlandse honing aan het Bijenhuis komen.

Het is nu de tijd om op de afdelingsvergaderingen daarover overleg te plegen en dan ook het resultaat van dit overleg aan ons algemeen secretariaat te doen toekomen.

Ten slotte moeten wij u berichten, dat **hoewel wij van mening blijven dat een rechtgeaard imker zijn valkblad dient te bewaren en in te binden**, wij nog geen overeenkomst met een boekbinder hebben kunnen afsluiten, maar dat wij in het februarinummer u daaromtrent nader zullen inlichten.

BEGINNERSRUBRIEK

In het novembernummer 1972 braken wij een lans voor het overwinteren van volken, die dan ook de daarvoor benodigde sterkte moeten hebben, in grotere ruimten dan een simplex broedkamer minus de beide kantramen, een en ander gebaseerd op de eigen ervaring over tal van jaren van uw rubriekschrijver.

In verband hiermede willen wij u niet onthouden wat wij onder de kop „Overwinteringsruimte” aantreffen in de „Maandelijkse Raadgevingen” van de „Allgemeine Deutsche Imkerzeitung”.

Deze rubriek wordt verzorgd door het Bijenteeltinstituut in Stuttgart-Hohenheim en daarin wordt gezegd:

„Blijkens onderzoeken van Dr. Bretschko beschikken onze bijen over een uitgesproken vermogen zich in te stellen op de beschikbare ruimte. Proeven van het instituut „Erlangen” hebben dit bevestigd. Voor de praktijk betekent dit dat een sterk verkleinen van de ruimte dient te worden nagelaten. Het bijenvolk stelt zich in op de ruimte die voor de inwintering beschikbaar is.

Volkens waarvan de ruimte teveel is ingeperkt stoten een deel van de voor inwintering bestemde bijen uit plaatsgebrek af.

Dit levende kapitaal mogen we maar niet zo

eenvoudigweg afschrijven. De teelt van deze jonge bijen heeft de imker geld en moeite gekost en vraagt arbeidskracht van het volk. We moeten integendeel deze bijen behouden opdat zij aan de verwerking en het inverteren van het wintervoedsel kunnen deelnemen. Zij moeten daadwerkelijk helpen bij de overwintering van het volk en een voorspoedige start in het voorjaar. De in ongeveer twaalf jaar opgedane ervaringen bij het overwinteren van sterke volken op twee broedkamers geven redenen tot tevredenheid. Deze volkssterkte moeten de bijen in de herfst op eigen kracht, dus zonder het bijhangen van broed, in stand houden. Volken die deze sterkte niet bereiken, worden op één broedkamer ingewinterd.”

Tot zover het gestelde in de A.D.I.Z. Het heeft natuurlijk helemaal geen zin en daarop slaat ook het slot van het aangehaalde artikel om een klein volk op twee broedkamers of op een broed- en honingkamer te overwinteren. Maar het heeft wel zin sterke volken te kweken en deze ruim in te winteren, want alleen sterke volken kunnen zich in het voorjaar zo snel ontwikkelen dat zij op de vroege dracht een overschot kunnen halen. Een dergelijk volk dat zich snel kan ontwikkelen en al vroeg een groot aantal haalbijen de lucht in stuurt raakt snel zijn

oude bijen kwijt en dat is een probaat middel ter bestrijding van de nosema.

De wetenschapsmensen die zich op het vraagstuk van de nosema hebben geworpen zijn het er over eens dat de nosema-parasiet in elk bijenvolk voorkomt en dat er in een goed bijenvolk een soort van evenwichtstoestand heerst, waardoor deze parasiet geen rechtstreekse bedreiging voor de ontwikkeling van het volk vormt.

Ook staat vast dat de parasiet zich in jonge bijen veel mindersnel kan vermenigvuldigen dan in oude bijen. Het aantal nosemasporen in één enkele oude bij kan enkele honderden miljoenen belopen. Hieruit volgt dat het gevaar voor besmetting en uitbreiding van de nosema in hoofdzaak zit in de oude bijen. Blijkbaar mist de oude bij iets, wat de jonge bij nog wel heeft en waardoor een natuurlijke afweer tegen de nosema-parasiet bestaat. Het schijnt dat de levensduur van de bijen in belangrijke mate wordt bepaald door de intensiteit waarmee ze larven hebben moeten voeden, want elke broedstilstand of vermindering van de broedactiviteit is oorzaak van een langer leven van de bijen. Als de aanzet van broed in het najaar geheel tot staan is gekomen wordt de levensduur van de bijen van enkele weken tot enkele maanden verlengd.

Nu zult u zeggen als dat allemaal waar is dan moeten dus die winterbijen bij wijze van spreken tot de nek vol met nosemasporen zitten.

Maar dat blijkt ook weer niet zo te zijn. De nosemaparasiet heeft evenals de bij een bepaalde jaarcyclus en de vermeerdering daarvan staat in de winter bijna stil om zo gauw als het volk in het voorjaar broed te verzorgen heeft snel toe te nemen en dan vallen onder de volken ook de meeste slachtoffers.

Uitgaande van het gegeven dat de parasiet zich alleen massaal vermeerdert in de oudste bijen, die dan door vervliegen e.d. tevens een groot gevaar voor besmetting van andere volken betekenen, is het duidelijk dat de tegenzet van de imker moet zijn een zodanige behandeling van zijn volken dat deze in optimale conditie zijn, dan vormen zij een harmonisch geheel, waarin de samenstellende delen in de juiste verhouding aanwezig zijn en is er geen sprake van een teveel aan oude bijen.

Met dit streven naar een harmonisch geheel is in feite het bijhangen van ramen met broed meteen veroordeeld, immers daardoor, vooral als er veel of snel achter elkaar ramen worden toegevoegd, is de harmonie zeker verstoord.

Ongetwijfeld zullen verschillende lezers opmerken dat zij van deze verstoring nooit veel hebben gemerkt. Gewoon een gevolg van het buitengewone aanpassingsvermogen van de bijen.

Deze aanpassing hebben wij ook, maar als te lang achter elkaar een beroep op onze plooibaarheid wordt gedaan, treden alle mogelijke vervelende verschijnselen aan de dag, te beginnen met vermoeidheid en lusteloosheid en eindigende met overspanning om over hartinfarcten en aanverwante kwalen nog maar te zwijgen. Wat de gevolgen zijn van het trekken van een te zware wissel op het aanpassingsvermogen van de bijen is moeilijk te zeggen, maar een feit is dat een goed volk, waarop alleen de noodzakelijke ingrepen worden toegepast m.a.w. dat doelbewust wordt geleid zonder er regelmatig in rond te rommelen, als regel weinig last van ziekten heeft en gemiddeld de beste opbrengsten geeft.

Daarbij springt steeds weer in het oog dat dit eigenlijk een wijze van werken is zoals de korf-imker die toepaste en voor zover ze er nog zijn nog steeds toepast.

Wat kunnen we doen om die harmonie zoveel mogelijk te bevorderen en gelijktijdig die nosema onder de duim te houden?

Zorgen voor sterke volken — waarmee we op ons uitgangspunt zijn teruggekeerd.

De broedaanzet op gang houden door voeren als er geen dracht is. Zo mogelijk een vroege en een late dracht met de bijen bezoeken want voor bijen is een goede dracht nog altijd het beste geneesmiddel voor alle kwalen.

Niet in de bijen werken als het niet nodig is. Behalve de storing die het veroorzaakt bestaat er ook altijd enig gevaar voor het overbrengen van besmettingen.

Ramen die opnieuw worden gebruikt afkrabben en ontsmetten (ijsazijn).

Raten afkomstig van verdachte of dode volken niet opnieuw gebruiken, ook niet als ze er nog goed uitzien, maar uitsmelten. De bijen laten bouwen, vooral in het voorjaar. Het ontnemen van elke mogelijkheid tot het uitleven van deze natuurlijke drift schaadt als ik het zo noemen mag, de arbeidsvreugde van de bijen en werkt het zwermen in de hand.

In feite zijn al deze dingen samen te vatten in één regel: De imker moet zich inleven in de biologie van het bijenvolk en zich daarnaar richten. Poqinqen om de bijen te dwingen de inzichten van de imker te volgen lopen vrijwel altijd op niets uit.

(wordt vervolgd)

De lezer schrijft

En de boer, hij sproeide voort.

Onder deze titel schreef dhr. J. v. Velsen uit Holwierde in ons bijenblad op blz. 169 van oktober 1972 over zijn ervaringen, die hij dit voorjaar heeft opgedaan met de bespuiting van het koolzaad in zijn omgeving.

Voortreffelijk heeft hij de situatie daar geschetst en ter lering wil ik de mijne nog gaarne daaraan toevoegen.

Eindelijk kwam dan het bericht, dat de bijen voor het eerste fruit gebracht konden worden.

De plaats waar zij naar toe zouden gaan lag even buiten Holwierde ($\pm$ 5 km. NNW van Delftzijl), aan de weg naar Bierum.

Het was een druilige dag zodat de kasten al om $\pm$ 16.00 uur afgesloten en dezelfde dag nog weggebracht konden worden.

Bij de eerste boer werden 4 kasten geplaatst, die het goed hebben gedaan.

Bij de tweede boer ongeveer 500 meter verderop kwamen de andere volken te staan.

De opstelling van deze 8 kasten was in groepjes van 2-3 en nog eens 3 bij elkaar met een tussenruimte tussen deze groepjes van $\pm$ 60 meter. De volken bezetten toen 14 tot 20 ramen.

Na een week ging ik er naar kijken, maar ik kon mijn ogen bijna niet geloven.

Waren dat nu mijn goeie en prachtige Carnica volken?

De eerste vlogen nog wel, de middelste drie slecht, en de laatste drie helemaal niet meer en dat met zulk mooi vliegweer.

Nadat ik er ingekeken had, dacht ik: „Waar zijn dan toch mijn bijen, waar zijn ze toch gebleven en tegelijk dacht ik ook aan het klaaglied van Marlène Dietrich.

Het huilen stond mij nader dan het lachen.

Al direct stond ook bij mij vast, dat spuitvergiftiging de oorzaak moest zijn.

Maar waarop was gespoten en wie had er gespoten? Was het op het fruit geweest of de paardebloemen die er onder stonden of was het op het koolzaad ong. 700 meter verder op?

Ik kwam te laat en kon het niet meer ontdekken, achteraf is het mij echter wel duidelijk geworden.

Maar het leed was geschied en op mij rustte de taak om er nog het beste van te maken en te redden wat er nog te redden viel en om bovendien de situatie verder goed in de gaten te houden.

Direct na het fruit heb ik mijn volken nog naar het koolzaad in de omgeving van Warffum gebracht waar zij nog 2 weken op het koolzaad hebben kunnen vliegen.

Slechts 2 volken heb ik daarmee nog kunnen redden, maar de andere 6 volken hadden teveel geleden door het binnengebrachte vergiftigde voedsel.

Eerst zijn ze overgezet in een zesramer, en daarna in een vier- of drieramer, waarin deze volkjes nog een tijdje hebben geleefd, maar zienderogen achteruit gingen.

Slechts 1 volk heb ik, door er telkens vliegbijen bij op te laten vliegen in het leven kunnen houden en weer op een sterkte van 7 ramen kunnen krijgen.

Dit heb ik als een experiment gedaan en heb dit volkje ook voor de winter ingevoerd, hoewel het slecht voedsel opnam.

Maar de koningin was nog aanwezig en er werd stuifmeel binnengebracht. Veel vertrouwen heb ik er niet in, dat dit volkje de winter doorkomt, maar misschien is een koningin in staat zich na een vergiftiging weer langzaam te herstellen en dat zie ik dan wel. De vraag die dhr. J. v. Velsen aan Ir. Mommers stelde vind ik van minder belang dan de vraag, wat er van hem en zijn klanten was geworden als het weer niet als reddende engel was gekomen.

Dan had hij mogelijk vergiftigde honing geslingerd, gegeten en verkocht. (Bij mij is het slingeren uit de getroffen kasten ook niet doorgegaan). Wat hadden dan de gevolgen voor de betrokken personen kunnen zijn?

In het **ergste geval**, had men mij dan misschien **dood door schuld** in de schoenen kunnen schuiven?

Wie is in zo'n geval dan als de schuldige aan te wijzen?

De boer als opdrachtgever om te spuiten, de spuiters als uitvoerder daarvan of de imker, die het slachtoffer is geworden met zijn bijen?

Imkers van Nederland, let op uw zaak en aan alle autoriteiten vraag ik: „Waarom moet nu de menselijke voedselketen telkens weer vergiftigd worden, terwijl er toch andere onschadelijke bestrijdingsmiddelen zijn om hetzelfde resultaat te bereiken.

Wanneer wordt daaraan in ons land nu eens een halt toegeroepen? Nog een opmerking voor dhr. A. ter Beek, die zich in hetzelfde bijenblad op blz. 170 een jong broekje noemt.

Ga zo door vriend en laat je niet uit het veld slaan. Mijn overgebleven 6 Carnica volken hebben mij dit jaar naast 8 afgenomen zwermen ook nog ong. 25 pond zomerhoning en 85 pond heide slingerhoning geleverd.

En dat met zoveel tegenslagen en zo'n slecht bijenjaar als 1972. Bedenk dat bijen houden een hobby kan zijn, die niet beslist geld moet kosten om het als hobby te kunnen betitelen. Bij gebrek aan kennis omtrent de bijen kost deze hobby meestal geld maar anders betaalt deze hobby zich meestal zelf.

En de Carnica bijen bezitten **geen** enkele slechtere eigenschap dan onze inlandse zwarte bijen, maar **wel** betere o.a. zachtaardigheid en haaldrift.

J. Snoek,
Anreperstraat 107,
Assen.

DE BRANDKASTKRAKERS

De linde zag er veelbelovend uit.

De volken waren in goede conditie, dus waarom zouden wij niet naar de linde gaan?

Alle kasten werden dus op de aanhanger geladen, zo goed mogelijk vastgesjord en vol goede hoop gingen wij op weg.

Na enige kilometers gereden te hebben, passeerde een auto, waarvan de bestuurder steeds maar naar onze aanhanger wees.

Wij snapten er niets van, tot hij schreeuwde: „Je bent een kist verloren”.

Stoppen dus en jawel hoor. De achterste kast was onder het touw weggetrild, en lag volkomen verwrongen midden op de weg.
Wat nu?

Ten einde raad hebben wij enige plastic zakken genomen, daar de kast mee omwonden en het geheel zolang in een weiland gezet, dat de bijen konden aanvliegen.

Verder konden wij er voorlopig niets aan doen, en gingen wij verder om de andere kasten bij de linde te plaatsen.

Toen we na een paar uur terugkwamen bij onze verongelukte kast, waren we wel zo wijs, handschoenen en kap te gebruiken om de kast weer zodanig in orde te brengen, dat wij haar konden meenemen.

Passerende automobilisten gingen langzaam rijden, om te kijken wat er gebeurde en daar de bijen nou niet bepaald zachtaardig waren, ging één van ons langs de kant van de weg staan om de mensen te waarschuwen zo snel mogelijk door te rijden.

Zo waren we al een klein halfuurtje bezig, tot er een politie-wagen op topsnelheid kwam aanrazen. Dat was een welkome onderbreking van een beroerd karweitje en wij stonden dus met alle aandacht te kijken.

De politie-wagen raasde echter niet voorbij, doch stopte bij ons, en wilde eens uitvoerig kijken wat er aan de hand was.

Gelukkig wilden zij naar goede raad luisteren, en bleven op een behoorlijke afstand.

Na enig heen en weer praten bleek de politie te zijn gealarmeerd door een automobilist die wij hadden aangemaand snel door te rijden. Volgens zijn zeggen waren gemaskerde mannen in een weiland bezig een brandkast open te breken, en was hij bedreigd toen hij er het zijne van wilde weten.

De politie was wel erg opgelucht toen de brandkastkrakers maar gewone imkers bleken te zijn.

C. J. Peters.

LATE BEVRUCHTING VAN DE MOER

Door omstandigheden werden elders in 1954/'55 enige bijenvolken voor een bevriende kennis verzorgd. Begin september '54 stond er nog een volkje op 6 ramen moerloos. Het was dus krachtig genoeg om zelf een moer voort te brengen, daarvoor werd het dan ook voorlopig aan zich zelf overgelaten. Bevruchting van een jonge moer, zo laat in het najaar, behoorde blijkbaar toendertijd tot de onwaarschijnlijkheden. De controle na $\pm$ een maand was negatief. „Nee jonge, vergeet het maar. Dat kan niet!” aldus ongeveer de eigenaar der volken.

Enige beurten daarna gaven evenmin resultaat te zien. Maar op 10 oktober bleek één raam een flinke plek keurig gelegde eitjes te bevatten. Dit geval vond plaats onder gunstige weersomstandigheden in een heuvelachtig landschap met veel bos. Naderhand werd herhaaldelijk een najaars-moer geteeld. Tot nog toe zonder teleurstellingen.

Bij een lid onzer afdeling stond het afgelopen seizoen ± 7 weken een hoofdvolk moerloos.

Het via de vliegplank in laten lopen van een eierleggende moer, mislukte tweemaal, ofschoon deze eenvoudige handelwijze ons tot nog toe steeds goed had voldaan. Het hierbij betrokken hulpvolk, een 8-ramer, dat één der moeren leverde, trok redcellen aan op 2 ramen.

Het ene raam had 2, het andere 4 doppen.

Merkwaardig was hierbij, dat alle zes aan de onderlat waren vastgebouwd (een betrekkelijk „koude” plaats) en dat ze het aanzien hadden van zwermcellen, ze waren echter minder fors dan deze. Het was geen zwaar hulpvolk en daarom vonden we plaats en bouwwijze dezer redcellen op 4 sept. opvallend.

Het raam met 2 redcellen (en veel gesloten broed) werd midden in de bovenbak (11 ramen) van het moerloze hoofdvolk gehangen. Dit resulteerde op 3 oktober in mooi veel open broed en eitjes op dat zelfde raam. Rekenen we 5 dagen terug, dan had dit hoofdvolk op 28 september eitjes. Het hulpvolk werd op 24 aug. moerloos. Het hoofdvolk had dus na 35 dagen eitjes (24 aug. - 28 sept.). Dat is iets later dan normaal. Twee hulpvolken waren dus hun moer kwijt geraakt t.b.v. het hoofdvolk. Het ene op 24 aug., het andere op 30 aug.

Na enige negatieve contrôles werden op 14 oktober in beide volkjes regelmatig gelegde eitjes gevonden. In het eerste geval na 51 — en in het andere geval na 45 dagen. Vrij zeker geraken in het najaar geteelde jonge moeren later — tot belangrijk later — aan de leg dan die, geteeld in het normale seizoen. Wellicht door het gunstiger kast-klimaat schijnt het verloop in een groot volk korter te duren dan in een klein volk.

Het hoofdvolk plus 8 ramer hadden een open erf op ± 50 m. afstand van een bebost complex aan de oostzijde. Het andere hulpvolkje bevond zich op ± 4 km. afstand hiervan temidden van de bossen.

Uit het bovenstaande, ondersteund door de resultaten van jaren her, mag blijken dat de teelt van jonge moeren in september, ofschoon met enige vertraging, in ons land een vrijwel normaal resultaat geeft. Van minderwaardigheid der zo laat bevruchte moeren bleek naderhand

niets. Ook de daarop volgende voorjaars-ontwikkeling was tot nu toe voortreffelijk.

September heeft gewoonlijk wel enige warme dagen. Dit najaar echter waren de weersomstandigheden voor de bevruchting bepaald niet gunstig. Althans hier in het noorden niet. De verlate teelt geeft daarom reden tot twijfel aan de voor de bevruchting van bijenkoninginnen noodzakelijk geachte buitentemperatuur van minstens 20° C.

L. Hoekema, Heerenveen.

EEN OPMERKING OVER DE HAAN'S „FABRIEKSMETHODE”

De Heer de Haan zocht indertijd de minst tijdrovende manier van imkeren om zodoende imker te kunnen blijven naast zijn drukke werkzaamheden. De meeste navolgers van zijn methode werden teleurgesteld; „keien” inbegrepen. Nog steeds is het een open vraag, waardoor bij velen deze toch wel aantrekkelijke werkwijze mislukte.

Dat kan simpel zijn een tekort aan waakzaamheid; waarschijnlijk ligt echter de oorzaak ergens anders.

Velen vonden n.l. het wat ruige beroken tijdens de separatie onaanvaardbaar, lieten het achterwege en separeerden het volk „geruisloos”. Ofschoon ik zelf het krachtig beroken van de bovenste broedbak steeds en met succes toepaste (om n.l. de moer naar de onderste broedbak te verjagen), deel ik hun standpunt.

Het zoeken van de moer in een groot volk op twee broedbakken, kost echter aanzienlijk meer tijd. Een bekwaam collega, die enige jaren geleden de methode ging toepassen, zette de broedbak, waarin hij de moer vond, ook zonder meer boven de separator. Hiermee was dus het beroken vermeden, maar het resultaat was bedroevend. De volken boven de separator (4 stuks), zwermde alle bijkans leeg. De oorzaak daarvan bleef lange tijd, althans voor mij, raadselachtig. Toen echter een nieuw lid onzer afdeling hulp vroeg voor z'n volken, kwam men overeen dit stapelsysteem eveneens toe te passen en tevens het beroken achterwege te laten.

Want ook hij maakte bezwaar tegen de wat ruwe behandeling. Tot elks verbazing en teleurstelling gingen de volken boven de separator ook hier de ene zwerm na de andere afgeven. 't Was nu wel duidelijk, dat hiervoor één of andere oorzaak moest zijn. Maar welke? Hoe zou men dat moeten beredeneren?

Gaat men nu na, wat het verschil is tussen beide handelwijzen, dan is klaar, dat het sterke beroken, voorafgaande aan de separatie, een enorme verwarring veroorzaakt, welke nog geruime tijd voortduurt als de onderste bak vanaf de vliegplank op de separator wordt geplaatst.

Alles wat vliegen kan, vliegt weg via het pas geopende separator-vlieggat, zodat er nauwelijks een vliegbij achterblijft in de overvolle broedbak. Zo staat dit volk dan enige dagen zonder vliegbijen en het wordt genoodzaakt zich met de overblijvende jonge bijen geheel te reorganiseren, het afknagen van de doppen, dat blijkt stellig, daarbij inbegrepen. Er blijft geen spoor over van de eventueel vóór de separatie aanwezige zwermrust.

(Separeren zonder de aanwezigheid van doppen is voortreffelijker, maar dat lukt niet steeds). Behandelt de imker daarna het geregeld „aftappen” van vliegbijen zorgvuldig door vlieggat-verandering aan het Snelgrovebord, dan wordt deze toestand gemakkelijk een maandlang volgehouden. Op deze wijze is teurstelling vrijwel uitgesloten.

Bij de „zachtzinnige” separatie echter (zonder vooraf krachtig te beroken dus) is sprake van een geheel andere stand van zaken: geen maximale verwarring met aanhoudende massale vlucht van vliegbijen. Wel een geleidelijk afvliegen van veldbijen, maar het grote aantal jonge vóórvliegers (nog geen veldbijen) blijft grotendeels binnen en deze gaan zich veelal, om wille der moer, oriënteren op het nieuwe vlieggat. De volkssterkte van de bak boven de separator blijft zodoende optimaal en de zwermrust, eventueel met doppen, blijft zich, volgens de ervaring, onder die omstandigheden handhaven. Tijdig aftappen? Geen sprake van. Dat nieuwe separator vlieggat toont dagenlang geen enkele veldbij. Hoogstens vóórvliegers. De interne organisatie van het volk boven de separator blijft nu in stand. De zwermrust (eventueel met de doppen) inbegrepen.

Uit één en ander zou dus blijken, dat het krachtig beroken, voorafgaande aan de separatie, een noodzakelijke handeling is voor het welslagen van de methode - de Haan.

L. Hoekema, Heerenveen.

„EEN NIEUWELING SCHRIJFT”

Een lofwaardig initiatief

Het honingseizoen is voorbij. Zelf heb ik er nog niet van kunnen profiteren, maar heb dit najaar al wel een begin gemaakt als „bijenboer”.

Bij een bezoek aan „Het Planken Wambuis” en de „Loenermark” tijdens de heidedracht, zag ik heel wat kasten waar nogal wat aan te repareren viel, van-daar het volgende:

Mede Imkers, in de omtrek van de Veluwe-Zoom die niet beschikken over een werkplaats of voldoende gereedschappen, zou ik willen voorstellen, eens contact met mij op te nemen.

Ik heb beide n.l. wel, en misschien kunnen we met een paar man samen onze winter werkzaamheden verrichten. b.v. Zaterdag 's morgens. Lijkt me gezelliger dan alleen te staan prutsen.

Basis: Ik lever de gastvrijheid en het gereedschap, U levert uw ervaringen met de bijen

waardoor ik weer hoop te leren. Of het gezellig wordt, hangt van alle deelnemers af, een kopje koffie zal er altijd wel afkunnen. Maar . . . graag eerst even contact opnemen per telefoon.

Tot besluit een praktische „Tip”. Als u bij het schoonmaken van voorwerpen als pannen etc. die gebruikt zijn voor het oplossen van suiker, deze even laat weken in water waarin een hand ZOUT is opgelost, bespaart u zich veel moeite.

U zou deze tip ook kunnen doorgeven aan uw vrouw, voorgeval ze zich b.v. nog bezig houdt met zelf jam maken. Wedden dat ze er dankbaar voor is?

C. A. van de Brand,
van Limburg Stirumweg 8,
Oosterbeek.
Telefoon 08307 - 3082.

De Commissaris der Koningin
bij zijn openingsrede.

De Hr. G. v. d. Weert over-
handigt de Commissaris
der Koningin een toepas-
selijke attentie.

Gesprek op hoog niveau.

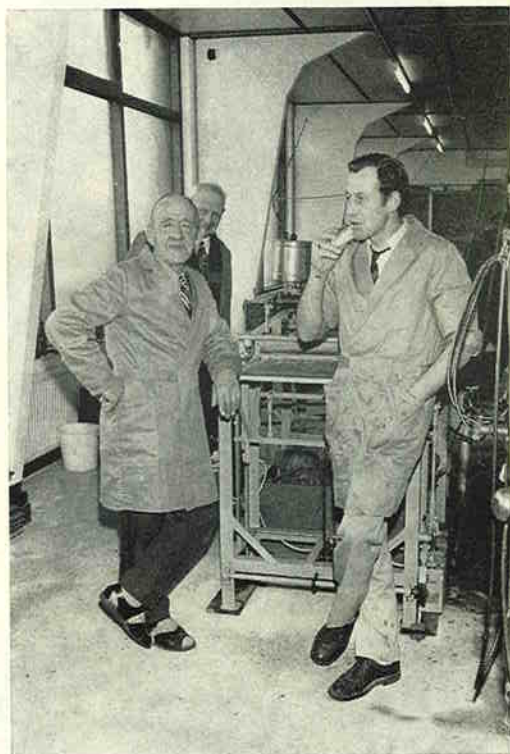
De algemeen voorzitter
geeft bakonderricht.

Onze aannemer de Hr. v.
Daalen wordt door de
voorzitter in het zonnetje
gezet.

De voorzitter complimen-
teert de Hr. Scharwächter.

De bemanning van de
kunstraatmachine tijdens
een adempauze.

De voorzitter oriënteert zich en laat zich voorlichten over de inzendingen.

De Hr. M. Hutjens voorzitter van de bijenhoudersbond van de A.B.T.B. spreekt zijn gelukwens uit.

De officiële genodigden worden gelaafd.

De winkel liep als een trein.

Natuurbescherming en bijenteelt

VERVOLG

III. De betekenis van de natuurbescherming voor de wilde bijen

Naast de honingbijen spelen de familieleden van onze bijen een belangrijke rol bij de bestuiving van vele planten, ook veel gewassen in land- en tuinbouw.

Sommige spelen voor bepaalde gewassen de belangrijkste rol, b.v. de hommels ten aanzien van de rode klaver (Denemarken) en enkele solitaire bijen op de lucerne in Amerika.

De hommels, die alleen in de zomer in kolonies leven en de z.g. wilde of solitaire bijen, die niet in staten leven, nestelen in natuurterreinen of meer of minder natuurlijke gebieden en zoeken hun voedsel zowel op gekweekte als wilde bloemen; soms op één bepaalde bloem!

Door de intensivering van akker- en weidebouw en door bestrijdingsmiddelen is ook het aantal inmiddels sterk afgenomen, evenwel van soort tot soort sterk verschillend.

Bescherming van natuurreservaten en het ontzien van wegbermen, slootkanten, ruigten, dus het minder „net” verzorgen van deze terreinen betekent voor deze wilde bijen meer nestgelegenheden en tevens, evenals voor de honingbijen, meer drachtmogelijkheden.

Met deze „natuurbescherming” bevorderen we dus indirect de voedselvoorziening; de productie van diverse land- en tuinbouwgewassen!

Wat betekent nu de bijenteelt voor de natuurbescherming?

Reeds eerder heb ik uiteengezet, dat het beheer van reservaten en natuurgebieden er op gericht is, een zo groot mogelijke variatie aan levensgemeenschappen in stand te houden met daarin een groot aantal soorten planten en dieren.

Die planten moeten niet alleen groeien en bloeien, maar ook zaden en bessen leveren, opdat ze zich steeds opnieuw kunnen uitzaaïen en opdat zoveel mogelijk dieren daarvan kunnen leven.

Voor die vruchtzetting zijn, evenals bij vele cultuurgewassen, bestuivers nodig, insecten

dus, die het stuifmeel over kunnen brengen. In natuurterreinen allereerst wilde bijen, dus hommels en niet in staten levende solitaire bijen. Maar door reeds genoemde oorzaken: intensivering van land-, tuin- en bosbouw, chemische bestrijdingsmiddelen, is, zoals reeds genoemd, dit aantal „wilde bijen” sterk teruggelopen.

Onze „gekweekte” honingbijen vormen daarom een belangrijke aanvulling of vervanging van deze wilde bijen en dragen er zo toe bij dat:

- a) allerlei meer of minder zeldzame planten en/of vegetaties zich beter kunnen verspreiden en/of in stand houden;
- b) vele dieren, die van zaden en bessen voor hun instandhouding afhankelijk zijn, meer kansen krijgen.

Wat een intensieve bestuiving voor bestuivers betekent, daarvan kunt u zich in de komende maanden op de Ambrosius-hoeve (uw Ambrosius-hoeve!) overtuigen. Iedere beplantingsdeskundige zou daar ook om die reden moeten gaan kijken.

Dat betekent ook dat een goede bestuiving de waarde van een natuurgebied, b.v. een bosrand, voor de recreatie sterk doet stijgen. Er komt meer kleur in het bos, voordat de herfstkleuren verschijnen en er verschijnen in de trektijd meer vogels.

Precies hetzelfde geldt voor onze parken in steden en dorpen en het is een grote ongerijmdheid, dat veel stadsbesturen zo nodig een absoluut verbod voor het houden van bijen moeten uitvaardigen. **Ze snijden als het ware in eigen vlees!**

Een ander groot voordeel is, dat de bijenhouder zich een inzicht verwerft in tal van zaken in de levende natuur en daardoor als burger veel beter in staat is te oordelen over de noodzaak van en de wijze waarop de natuurbescherming moet worden aangepakt en uitgevoerd.

Vele bijenhouders houden ook bijen, omdat ze zich daardoor veel meer betrokken voelen bij de levende natuur en bij de jaarlijkse ontwikkelingsgang, die daarin plaats vindt.

Wat kunnen wij als imkers doen?

- a) Positieve instelling t.a.v. milieubescherming en bescherming van de natuur; aankoop en instandhouding van natuurterreinen; aanleg en onderhoud van parken; bescherming half natuurlijke terreinen: wegbermen, wegbplantingen, houtwallen.
- b) De verzorging van wegbermen, slootkanten heeft ook voor ons een zeer gunstige wending genomen. Toch zijn we er nog lang niet! Er worden nog veel te vaak wegbermen en slootkanten in brand gestoken! Is dat wel nodig. Er komen slechte grassen voor in de plaats, veel struiken, o.a. wilgen worden vernietigd en broed- en nestgelegenheid voor wild en vogels gaat verloren.
- c) Bescherming van hommels en wilde bijen. Vooral de nesten en nestplaatsen niet verstoren! Denk ook aan rieten daken, rieten

schuttingen, muren van leem of gemetseld met tras. (Vollenhove)

Hopelijk zullen ook de bijenhouders eens propaganda maken voor het plaatsen van nestkastjes voor hommels om zo de hommelstand te beschermen en te bevorderen. Alleen weten we nog niet welk soort kastje en welke plaats de beste zijn.

Ook een kwestie van mentaliteit — opruimen Andrena's in Geleen!

- d) Herinvoering oude drachtplanten — door Staatsbosbeheer en door pachters van jachtterreinen. Niet alleen voor de bijen — jacht dieren, vogels, historie.
- e) Propaganda aanplant van drachtplanten. Werk „op lange adem” — maar een noodzaak, vooral met het oog op de toekomst.

Ir. J. J. Pettinga.

UIT DE JAAGKIEPS

Paarderennen

Het kleinste paardje dat deelnam aan Australische paarderennen en dat „Special Draw” heette, won de prijs van 10.000 Dollar, dank zij een gallon (= 4½ liter) honing. Met een lepel voerde de trainer het jonge paardje honing om zijn eetlust op te wekken. Irish, maart 1972.

Kongres Buenos-Aires 1973

Reeds in het juni-nummer 1972 van Revue Française treffen we een aankondiging aan voor de reis naar het volgende bijenteeltkongres. Een reis van 9 dagen, met Parijs als vertrekpunt, kost frs. 3300,—, congresgeld inbegrepen. Een reis van 23 dagen kost frs. 7850,—.

Zó goedkoop is honing!

Als u iemand ontmoet, die klaagt over de prijs van de honing, vertel hem dan even, dat sigaretten 75 Dollar (dat is ongeveer f 240,—) per pond kosten. Dit las Irish augustus 1972 in Gleanings.

Wanneer ontstaan winterbijen?

Winterbijen ontstaan vroeger in de zomer dan algemeen wordt aangenomen, schrijft een lezer aan GKZ mei 71. Hij kon dat nagaan doordat hij, evenals de meeste Oost-Duitse imkers, alleen maar Carnica's op zijn stal heeft. Tussen al die grijze volken echter was er één, dat op onverklaarbare wijze bestond uit bijen, die twee gele ringen hadden. Iedere bezoeker die dat volk zag, haalde zijn neus er voor op. Dus moest die koningin verdwijnen. Op 13 juli werd ze verwijderd en voerde de imker een minder opzichtige jonge Carnica-moer in. Op 16 juli bevrijdde hij de nieuwe moer uit het invoerkooitje. Begin augustus begon hij het volk te drijfvoeren en tien dagen later had het zeven ramen vol broed. Begin september stelde hij vast, dat naar schatting driekwart van de bijen van dit volk nog gele ringen had. Eind mei van het volgende jaar (dus tien maanden nadat de gele moer verwijderd was!) zag de imker nog een bij met twee gele ringen het volk binnenkomen.

Leven vol verrassingen

„Het leven is vol verrassingen”, zei de gravin, toen de butler een bord met hete soep over haar bloesje goot. Met die woorden, waarvan we vermoeden dat ze aan Lewis Carroll ontleend zijn, begint de redakteur van BBJ 8 juli 1972 een ontboezeming over het teleurstellende weer van het voorjaar 1972, dat, naar hij zegt, de Engelse imkers tot wanhoop dreef. Maar, voegt hij eraan toe: het kan ook zó omslaan, want het leven is vol verrassingen.

Nationale Honingtentoonstelling 1972

bijzonder geslaagd

zitter van de Honingtentoonstellingscommissie en onze alg. secretaris. Daar de honing keurig op tijd en goed verpakt was aangevoerd kon de jury op de vrijdagavond, voorafgaande aan de „Open Dag” met de keuring aanvangen, wat een vlot verloop zeer heeft bevorderd.

De kwaliteit van de honing was over het algemeen, gezien de strenge eisen die op deze tentoonstelling worden gesteld, goed te noemen. Er waren zelfs en dat in dit jaar, verschillende inzendingen „echte heidehoning”. De rubriek „gekristalliseerde honing” leverde klaarblijkelijk dit jaar vele moeilijkheden op, slechts één inzender behaalde 100 punten. De rubriek „honinggebak en honingkoek” mocht zich in een bijzondere belangstelling verheugen. Aan de inzendingen

Het was een goede gedachte om deze Nationale Honingtentoonstelling te houden in ons nieuwe „Home”, het Bijenhuis te Wageningen. Ondanks de onderbreking van enkele jaren — de laatste Nat. Tentoonstelling was gehouden tijdens de imkersdag 1968 te Drachten — en de minder goede honinggoogst in 1972, was vergeleken met 1968 het aantal deelnemers op verheugende wijze gestegen. In 1968 nog geen 20 inzenders, nu bijna 50 leden, die in meerdere rubrieken hadden ingezonden.

Dit was zeker mede te danken aan de mogelijkheid deel te nemen in de nieuwe rubriek, dit jaar voor het eerst ook bij de Nationale Tentoonstelling ingevoerd n.l. „Experimentele Vormgeving van Imkerijproducten.” De goede resultaten hiermede gedurende een viertal jaren verkregen op de Utrechtse Provinciale Imkersdag gaf de Commissie aanleiding deelneming in deze rubriek ook in nationaal verband open te stellen.

Als juryleden fungeerden de H.H. Drs. J. Beetsma, H. G. Maagendans, Ir. J. J. Pettinga en als oude vertrouwde de Hr. J. v. Aarst. Zij werden administratief op uitstekende wijze bijgestaan door Mej. E. S. C. Jasperse uit Bunnik, de voor-

was veel zorg besteed. Dat het winnen en verwerken van zuivere was niet iedereen is gegeven bleek ook hier, er waren slechts twee wasblokken ingezonden, terwijl de rubriek „Verpakking en Opmaak” ook maar met drie inzendingen vertegenwoordigd was.

De tentoonstelling trok al direct na de opening een bijzonder druk bezoek. Er was meer tijd dan voorheen om alles rustig te bekijken. We kregen de indruk dat het publiek ook meer geïnteresseerd was en dat er een bijzonder verheugende belangstelling was van de jongeren.

Stellig mag worden gezegd dat de Nat. Honingtentoonstelling 1972 ten volle is geslaagd en voor de Commissie een aanwijzing is om op de ingeslagen weg voort te gaan.

Het hoeft geen betoog dat de gelukkige prijswinnaars door de voorzitter hartelijk werden geluk gewenst en dat de Commissie Nationale Honingtentoonstelling zich hierbij van ganser harte aansluit.

Alle inzenders ontvingen tevens een oorkonde met vermelding van de rubrieken waarin zij hebben deelgenomen en het aantal daarin behaalde punten.

Namens de Commissie
C. Pater Jzn.

De Prijswinnaars

Winnaar van dit jaar werd het echtpaar E. Hulsmann uit Nieuwe ter Aa (afd. Loenen aan de Vecht) dat uit handen van onze voorzitter de Ridder van Rappard Wisselprijs in ontvangst mocht nemen.

De wisselprijs van het Ministerie van Landbouw ging naar de Hr. v. d. IJssel te Benschop (afd. Bunnik-Houten). De gouden medaille der vereniging was voor de Hr. Jonkman uit Wijhe. De zilveren medaille der vereniging werd gewonnen door de Hr. J. V. van Putten uit Ugchelen.

De bronzen medaille der vereniging werd toegekend aan de Hr. J. A. Brouwer uit Dieren.

De bekertjes in de rubriek Experimentele Vormgeving werden gewonnen door de Hr. R. Gouda uit Sprang-Kapelle met een bijzonder mooie inzending (zie omslagfoto) en door de Hr. B. J. M. de Witte uit Schalkhaar.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

ADRESSEN HOOFDBESTUUR ETC.

Voorzitter: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard, Arkelse-
dijk 60, Gorichem. Tel. 01830-22825.

Secretaris: G. v. d. Weert, Bijenhuis Grintweg 273,
Wageningen. Tel. 08370-12863.

Friesland: R. v. d. Hul, Bieruma Oostingweg 2, Oranje-
woud. Tel. 05130-36449.

Groningen: R. H. Geskes, Albert Schweizerplantsoen
13, Roden. Tel. 05908-19699.

Drente: J. Snoek, Anreperstraat 107, Assen.

Overijssel Oost: W. Assink, Weth. Elhorststraat 16,
Enschede. Tel. 05420-23442.

Overijssel West: H. A. Habers, Hasselerweg 3, Om-
men. Tel. 05237-273.

Graafschap en Lymers: B. Meijerman, Dwarsdijk 6,
Halle.

Veluwe: H. G. Maagendans, Passavantlaan 14, Arn-
hem. Tel. 085-426780.

Betuwe: B. Th. Kinkelaar, Thijmstraat 31, Nijmegen.
Tel. 080-552625.

Utrecht: C. Pater Jzn. Achterdijk 22, Bunnik. Tel.
03405-1305.

Noord Holland: B. C. Dekker, 't Veldhuis 14, Oost-
woud. Tel. 02291-508.

Zuid Holland: M. W. v. d. Meulen, Februariplantsoen
2, Sliedrecht. Tel. 01840-2797.

Zeeland: J. Fluyt, Domusstraat 23, Zierikzee. Tel.
01110-3515 of 3316.

Noord Brabant: P. J. A. van der Looy, Lieshoutsedijk
34, St. Oedenrode. Tel. 04138-4192.

Limburg: P. H. Ramakers, Kaldebornweg 92, Heerlen.

Accountant: W. H. van Mourik, Claes de Vrieselaan
91a, Rotterdam. Tel. 010-254069.

Adviseurs: Ir. J. Mommers, Bredaseweg 304, Tilburg.
Tel. 013-422425. Ir. J. J. Pettinga, Campherbeeklaan 46,
Berkum-Zwolle. Tel. 05200-31874 of 72345.

Ereleden: Prud. de Bruyne, Dr. Ir. A. Minderhoud, Tj.
Stienstra, A. Vink, R. P. Groenveld, G. J. A. Meyer,
J. F. Verhoeven.

Dagelijks Bestuur: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard,
H. G. Maagendans, C. Pater Jzn.

Commissie Afdeling Handel: B. Th. Kinkelaar, C. Pa-
ter Jzn.

Koninginneteeltcommissie: R. H. Geskes, H. J. Lohuis,
Ir. J. de Ruiter, N. van Daalen, J. van Aarst (adviseur).

Juridische Commissie: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard,
H. G. Maagendans.

Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagen-
dans.

Commissie Examen Practisch Imker: A. T. v. d. Brink,
H. van Gool.

Commissie Nationale Honingtentoonstelling: C. Pater
Jzn., R. H. Geskes, W. Assink.

In onderstaande besturen en commissies hebben voor
onze Vereniging zitting:

Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Neder-
land, Stichting Ambrosiushoeve.
Landbouwschap (afd. Bijenteelt).

Mr. L. R. J. van Rappard (plv. B. Th. Kinkelaar), W.
Assink (plv. R. H. Geskes).
H. G. Maagendans (plv. C. Pater Jzn) vacant, (plv. J.
Fluyt).

Bestrijdingsmiddelencommissie van het Landbouw-
schap: H. G. Maagendans.

Bestrijdingsmiddelencommissie afdeling Bijenteelt van
het Landbouwschap: H. G. Maagendans, Tj. Stienstra.

Contactcommissie Tuinbouw-Bijenteelt van het Land-
bouwschap: C. Pater Jzn., G. v. d. Weert.

Commissie Honingbesluit afd. Bijenteelt van het Land-
bouwschap: H. G. Maagendans, G. v. d. Weert.

Landbouwmanifestatie Flevohof:

In de werkcommissie van de Stichting Bedrijfsraad
heeft zitting voor onze Vereniging het H.B.-lid H. G.
Maagendans. Een plaats is vacant.

BOUWSTEENACTIE

Aan Bouwstenen	f 3.323,64
Aan Hoekstenen	" 1.740,—
Aan Obligaties	" 14.925,—
Aan Toezeggingen	" 750,—

Totaal f 20.738,65

Wij vestigen er de aandacht op dat het telefoonnum-
mer van het Hoofdbestuur lid voor Groningen, de Hr.
R. H. Geskes Albert Schweizerplantsoen 13, Roden
is gewijzigd in 05908-19699.

Wij mochten bij de intrede van het nieuwe jaar de volgende nieuwe leden die wij van harte welkom heten, inschrijven. Mogen wij de afd. secretarissen nogmaals verzoeken bij het opgeven van nieuwe leden de voorletters te vermelden?

Afdeling:

Brummen. Boesveld-Wethouder, Giermanstraat 51, Brummen; G. v. d. Velde, Oude Eerbeekseweg, Brummen.

Enkhuizen. A. M. Brandhoff, de Zon 19, Hoorn.
Kampen. Hellentaal, Fisschelerstraat 15, Hasselt.
Laren-Blaricum. N. G. v. d. Brink, Tafelbergweg 57, Laren N.H.
Leiden. G. Ludema, da Costastraat 17, Leiden.
Nunspeet. D. Fidder, Flierweg 55, Nunspeet.
Maastricht. L. J. A. Dries, Riemdonk 11-D, Maastricht.
Schoonbeke. K. de Bruijne, Pr. Beatrixstraat 22, Schoonbeke.
Vaassen. C. Visser, Berkenoord 26, Vaassen.
Zutphen. V. de Vegte, Weg naar Voorst 164, Zutphen.

Afdelingsnieuws

STICHTSE HONINGKEURING WEER GROOT SUCCES

Ondanks de minder goede honinggoogst dit jaar was dit niet te merken op de Stichtse Prov. Honingkeuring in Driebergen, welke op 4 nov. j.l. werd gehouden. Meer dan 50 imkers hadden honing ter keuring ingezonden in een groot aantal rubrieken. De kwaliteit stijgt nog jaarlijks — aldus de jury — zodat elk jaar meer eerste prijzen uitgereikt kunnen worden. De jury bestond uit de H.H. J. v. Aarst; Drs. J. Beetsma; H. G. Maagendans; Ir. J. J. Pettinga en G. v. d. Weert.

Opvallend waren dit jaar de verschillen van het watergehalte in de vloeibare honing. De weersomstandigheden en het slingeren van niet altijd voldoende gerijpte honing hebben hierbij zeker een rol gespeeld.

De inzenders in de rubriek Experimentele Vormgeving met Imkerijproducten stelden de jury door de verscheidenheid van het aangeboden werk voor een moeilijke opgave.

Afd. Driebergen had in samenwerking met het H.B.-lid voor de Prov. Utrecht de organisatie in handen. Na de opening door voorz. J. Haalboom vertoonde de Hr. Beens een interessante serie dia's en ging vervolgens met de deelnemers per touringcar een Kastelentocht maken. 's Middags hield de Hr. H. G. Maagendans uit Arnhem een uitstekende causerie met dia's over de bijenteelt in de grijze oudheid, de kunst en de literatuur. Een niet alledaags onderwerp waar veel studie en speurwerk aan vooraf is gegaan.

De burgemeester van Driebergen Mr. Baron van Boetzelaar reikte de prijzen uit. De wisselbeker voor de afd. met het hoogste aantal punten ging ditmaal naar de afd. Driebergen met 66 punten op de voet gevolgd door afd. Loenen a.d. Vecht met 62 punten en afd. Bunnik met 44 punten. De wisselbeker voor de beste individuele imkers was wederom voor de fam. Hulsman afd. Loenen a.d. Vecht met 34 punten — een grote prestatie. Tweede werd de Hr. P. J. Beens afd. Driebergen, derde de Hr. J. v. d. Laan afd. N.O. Polder, vierde de Hr. J. Vermeulen afd. Bunnik en vijfde de Hr. C. v. d. Wiel, afd. Driebergen.

Waren de eerste wisselbekers beschikbaar gesteld door de afd. Bunnik-Houten, afd. Driebergen had een mooie beker, definitief toe te kennen, beschikbaar gesteld voor de rubriek experimentele vormgeving. Deze werd uitgereikt aan Mevr. v. Ernst uit Loenen die 100 punten behaalde met haar bijzonder artistieke inzending. De Hr. P. J. Beens, afd. Driebergen had even-

eens 100 punten met een fraaie schaal, opgemaakt met fruit en honing. Een goede tweede was de Hr. Jos. v. Velzen, afd. Bunnik-Houten met 99 punten.

Verder werden oorkonden uitgereikt aan hen die 100 punten hadden behaald t.w.: J. Goudswaard, J. Haalboom, C. v. d. Wiel, A. V. Duschoten, J. v. d. Kamp, en P. J. Beens uit Driebergen; F. Gortemuller afd. Leersum; C. L. Noordermeer en J. V. v. Putten, afd. Ugchelen; J. v. d. Laan en J. v. Dijk, afd. N.O. Polder; J. Oldeman, afd. Zeist; Mevr. Bakker, Mevr. v. Ernst, A. Hulsman en J. Lichtenberg, afd. Loenen a.d. Vecht; Mej. Jasperse, J. Vermeulen, F. v. Os, M. v. d. Lit, J. Vermeulen en C. Pater Jzn. afd. Bunnik-Houten.

Alleen jammer dat er niet veel meer imkers een bezoek aan deze prov. imkersdag hebben gebracht. Zij hebben veel gemist. Ook met bijen moet men bij blijven. C.P.

AFD. APELDOORN

BIJENHOUDERS HOORDEN OVER IMKERIJ IN ISRAËL

„Het land vloeiende van melk en honing" aldus berichten reeds de verspieters van Mozes toen zij terugkeerden uit het land Kanaän. Maar liefst 68 maal vertelt de bijbel ons iets over de bijenteelt.

Ook in het hedendaagse, moderne Israël schenkt men aan het imkerwezen veel aandacht. Dit kwam duidelijk tot uiting in de lezing van Mevrouw M. H. van Dijk-Oosten, gisteravond voor de leden van Afdeling Apeldoorn, in „De Korenbeurs" via een dia-programma nam Mevrouw van Dijk ons mee naar de Landbouwschool, „de Ambrosius-Hoeve van Israël". Op het proefteelt-bedrijf houdt men zich vooral bezig met ziekten. Eén van de ziekten, waar men in Israël veel mee te kampen heeft, is het „vuilbroed". Opvallend was de opstelling van de kasten in 4 blokjes, met de openingen naar de 4 windrichtingen gekeerd. Men plaatst ook dikwijls een volk op een weegschaal, waarbij nauwkeurig de haaldrift gecontroleerd kan worden.

Dat Israël over de bijenteelt waakt, blijkt uit het feit, dat er zelfs een speciaal ministerie voor het houden van bijen is.

Iedereen die kasten wil zetten dient dan ook eerst toestemming aan dit ministerie te vragen, Belangstel-

ling van de leden kreeg uiteraard ook de manier, waarop men in Israël jonge koninginnen kweekt. Bijzonder groots opgezet is het gebouw, waar de honing geslingerd wordt, in één slinger kan men maar liefst 50 ramen plaatsen. Behalve over de bijenteelt vertelde mevrouw van Dijk ook iets over de kibboets, waar ze gedurende haar verblijf logeerde. Aan de hand van dia's kregen de toeschouwers een duidelijk beeld hoe de bewoners in de kibboets leven.

Ook over de diverse cultures, citrusvruchten, appel- en pereboomgaarden, katoen en zelfs rozenteelt, vertelde mevrouw Van Dijk iets. Bijzonder aardig was de opname van een „loofhut”. Het loofhuttenfeest, herdenking van de uittocht uit Egypte en de aankomst in het land Kanaän, heeft tegenwoordig eveneens het accent van een oogstfeest, hetgeen duidelijk tot uitdrukking komt in de versiering van de loofhut met allerlei vruchten.

Het spontane applaus na afloop van deze causerie, „Het land vloeiende van melk en honing, Israël”, vertolktte duidelijk de waardering voor hetgeen mevrouw van Dijk op deze avond presenteerde.

23 januari 1973 te 20.00 uur, Afdeling Doetinchem en O. een lezing te houden door **de Heer C. Pater** uit Bunnik over: „rendabel imkeren”; daarna sensationele verloting, georganiseerd door de zeer ervaren Heer Kastein; zaal Dimmedal, Terborgseweg 57 Doetinchem, dichtbij het spoorstation. **Alle imkers** zijn welkom; in het bijzonder ook die van de A.B.T.B., alwaar onze leden vorig seizoen te gast waren.

AFD. DIEREN

„BIJENTEELT DOOR DE EEUWEN HEEN”

Hierover bracht op 21 november j.l. in de zaal van „de Klok” te Dieren de Heer H. G. Maagendans uit Arnhem een lezing met dia's voor onze afdeling.

Dat de Heer Maagendans die de historie der bijenteelt tot een deel van zijn hobby heeft gemaakt hierover met grote kennis van zaken kan vertellen, bleek wel op deze avond.

Deze zeer interessante lezing werd met bewondering door een 65 tal imkers en belangstellenden aangehoord.
W. Nab, secretaris.

AFD. UGCHELEN

Onze zesde honingmarkt is weer achter de rug en het was ondanks de in de morgenuren neerstromende regen een geslaagde dag. Onze nieuwe burgemeester Mr. F. Th. Dijkmeester verrichtte vergezeld van zijn echtgenote, de opening, nadat hij eerst een rondgang langs de stands had gemaakt en zich door onze voorzitter had laten voorlichten.

In zijn inleidend woord gaf onze voorz. C. Noordermeer uiting aan onze blijdschap dat de burgemeester bereid was gevonden de opening te verrichten en door zijn belangstelling ervan blij gaf temidden van zijn gemeentenaren te willen leven.

De burgemeester, de markt openende, ging in op verschillende aspecten van de imkerij en zeide gaarne zijn steun toe (aanplant honinggevend plantsoen).

Twee lieve dochters van afd. leden boden de burgemeester en Mevr. Dijkmeester bloemen aan, waarna de voorzitter nog een kort dankwoord sprak, waarin hij eveneens de leden vande jury betrok en het overlijden van de Hr. Laban, zeer gewaardeerd lid van de jury, memoreerde. Vervolgens reikte de burgemeester, met een hartelijk woord tot de winnaars, de toegekende prijzen uit, waarna de stormloop van de aspirantkopers een aanvang kon nemen. Voor vijf uur was de zaak uitverkocht. De kwaliteit van de aangevoerde honing was uitstekend. Het is het eigen belang van de standhouders deze te handhaven en waar mogelijk nog te verbeteren. Korfvlechter Zweverink had met zijn collega ook niet over gebrek aan belangstelling te klagen.

De keuringsuitslagen luiden als volgt:

1a. met 100 punten. Dijkstra Emmeloord. idem. Van der Laan Emmeloord.

1b. met 99 punten. Steenbergen Ughelen. Idem. Jansen, Borculo. Idem. v. Putten, Ughelen.

1c. met 98 punten. Beekman, Ughelen. Idem. Schwieters, Dedemsvaart. Idem v. Holland, Veenendaal.

Zomerraathoning: 3 met 96 punten, Steenbergen Ughelen.

Heideflaonhoning:

1a. met 100 punten. Van Putten Ughelen. Idem. Van der Laan, Emmeloord.

1b. met 99 punten. Schwieters, Dedemsvaart. Idem. Wessels, Varsseveld.

2 met 97 punten, Van Holland, Veenendaal.

Heideraathoning:

1a. met 100 punten. Schwieters, Dedemsvaart. 1b. met 99 punten. Dijkstra, Emmeloord.

1c. met 98 punten, Jansen, Borculo. **Eervolle vermelding** korfraathoning, Van Holland, Veenendaal. Grootste variatie aan honing van imkers uit Ughelen: Van Putten, Ughelen.

Best verzorgde stand van de afdeling Ughelen: Van Putten, Ughelen.

Kleinste inzending: Beekman, Ughelen.

Kastvolken: 1. G. Kool, Ughelen. 2. D. Maassen, Apeldoorn. 3. C. L. Noordermeer, Apeldoorn.

Korfolken: 1. D. Maassen, Apeldoorn. 2. Jonker, Apeldoorn. 3. C. Steenbergen, Ughelen.

De Marktcommissie.

AFD. WAGENINGEN

CURSUS

Bij voldoende deelname zal een cursus in bijenteelt worden gegeven die zal aanvangen omstreeks half januari 1973.

Zij die willen deelnemen kunnen zich opgeven bij de secretaris van de vereniging, Dhr. H. Evenboer, Grintweg 253, Wageningen.

AFD. SCHOUWEN-DUIVELAND

Op vrijdag 17 en zaterdag 18 november werd in de Graanbeurs te Zierikzee samen met de postduivenvereniging een tentoonstelling gehouden.

Men zag o.a. het imkersbedrijf van vroeger en nu, en de kaarsenfabricage. Tevens was hieraan een honingkeuring verbonden, de keuring werd verricht door de hoofdass. v.h. Rijksbijenteelt consulentenschap, de Heer A. J. van Willigen te Tilburg.

In de klasse I (vloeibare honing) werd de 1ste prijs behaald door L. J. B. van Giffen te Zierikzee; 2e prijs C. L. v. d. Wekken te Kerkwerpe; 3e prijs L. van Leeuwen te Zierikzee.

In de klasse II (gekrystalliseerde honing) 1ste prijs W. Vink, te Zonnemaire; 2e prijs C. L. v. d. Wekken 3e prijs Mevr. J. de Wolf te Burgh.

Op de tentoonstelling bleek het publiek grote interesse te tonen voor onze zuivere Nederlandse bijen - honing en waskaarsen hetgeen bleek uit de verkoop.

De gratis prijsvraag die de Afd. ter gelegenheid van dit evenement had uitgeschreven, is een succes geworden.

Weer leverbaar het bijenboek van Joh. W. Schotman **HET STAPELKASTENSYSTEEM**, gebonden à f 10,90.

Bij aankoop vanaf f 200,— aan materiaal ineens dit boek gratis.

Voor materiaal zie maandblad van maart.

Vraagt onze meer uitgebreide prijslijst van 1972, die wij u dan gratis toezenden.

Vraag tevens onze honing prijslijst.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165 - 382

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

IN MEMORIAM

Op 20 november 1972, overleed de Heer

J. TUIN

in de leeftijd van 94 jaar.

Deze imker in hart en nieren is vanaf de oprichting van onze Vereniging lid geweest.

Hij beheerde 100 korfvolken en toen algemeen op kasten werd overgeschakeld, was hij er als één der eersten bij om deze nieuwe ontwikkeling op de voet te volgen.

Tot zijn 90e jaar was hij een trouw bezoeker der vergaderingen.

Niet alleen was hij een vraagbaak voor velen, maar gaf hij zelf het goede voorbeeld door regelmatig met zijn volken te reizen tot lichamelijk ongemak hem dwong zich te beperken.

Hij vertelde veel en graag over zijn belevenissen met de bijen. Wij zullen hem en alle goede raad, die hij zo spontaan gaf, slechts node missen.

Afd. Winschoten.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP GEVRAAGD: Alle soorten hollands honing. Voor zomer honing 3,45 per kilo. Origenesstraat 24, Apeldoorn. Telefoon 05760-61822.

TE KOOP GEVRAAGD: Een in uitstekende staat verkerende, complete, drie of vierraams honingslinger. Slingerland, Esdoornkade 24, Heemstede. Tel. 023-282834.